

Ilustrirani **Slovenec**

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (šl. 173) z dne 28. VII. 1929 Štev. 30

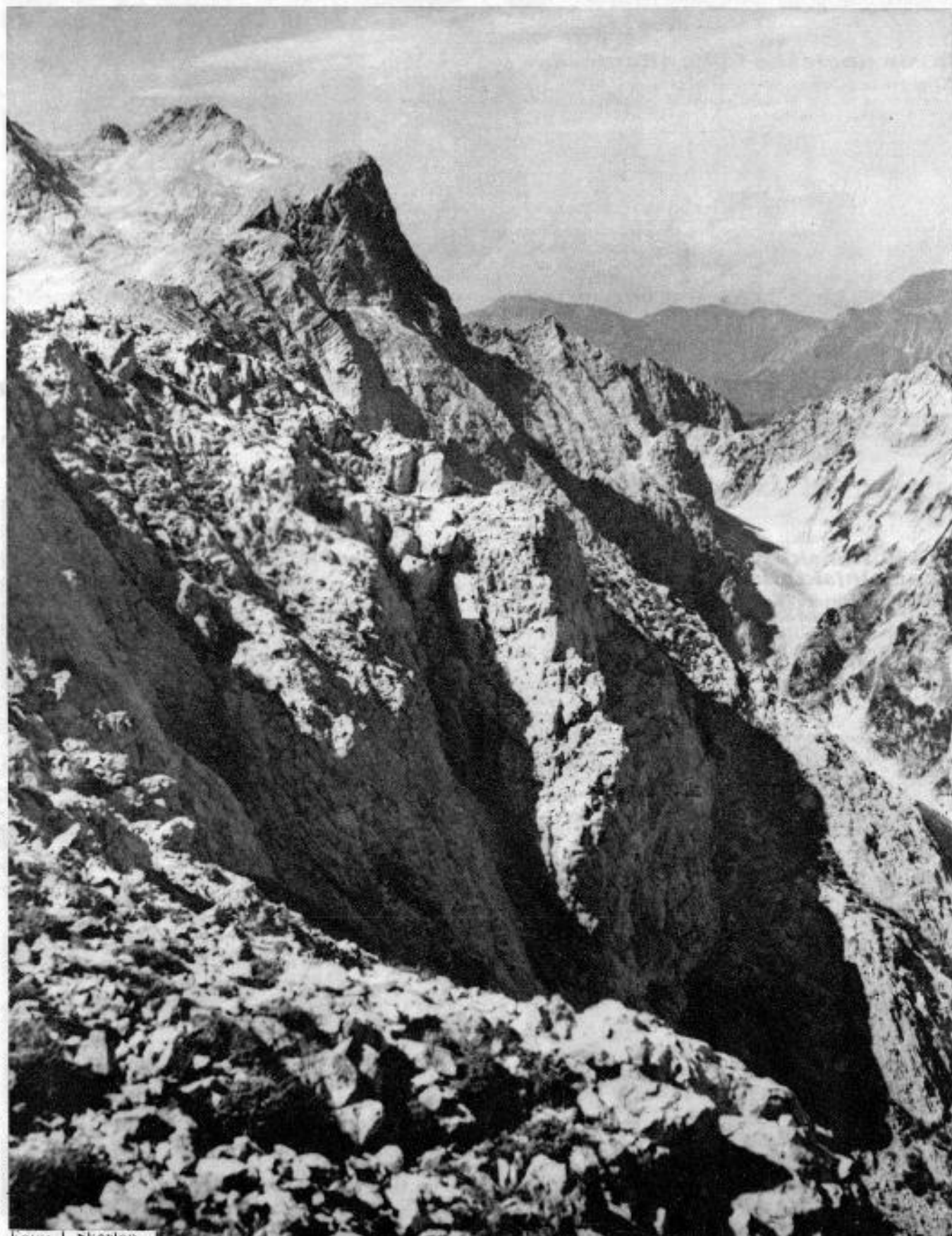

Foto: J. Škerlep.

**Lepote naše slovenske zemlje: Rinke, v ozadju Savinjsko sedlo
v Kamniških planinah**

Na desni:

Verski mir v Mešiki

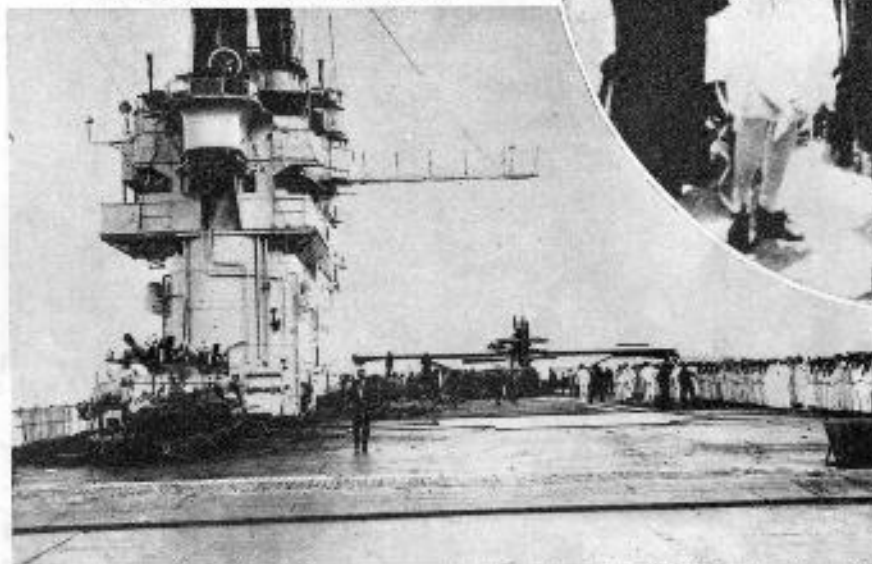
Dne 21. junija t. l. je bil sklenjen med mehiškimi predsednikom Portez Gillom ter nadškofom Ruizem in škofom Diazem sporazum, ki ga je papež odobril in ki bo tvoril podlago za končno ureditev vseh sporov. Glede na to se je v nedeljo 23. junija obnovila po vseh mehiških cerkvah zopet služba božja, kar je vzbudilo velikansko navdušenje vseh katoličanov. Slika nam kaže prizor, kako hvaležno ljudstvo obsipa predsednika Gilla s cvetjem in konfetiji v zahvalo, da je dal deželi zopet verski mir.

Spodaj:

Krov angleške ladje »Eagle«

ki je rešila ponesrečene španske prekooceanske letalce. Na krovu je viueti ljudino posadko in ponesrečeno letalo »Namancia«.

Spodaj:

Angleški kralj Edvard

se je po dolgotrajnem bolehanju končno vrnil v svojo Buckinghamsko palačo v Londonu, kjer je bil navdušeno sprejet od velikanskih množic ljudstva.

Spodaj:

Velikanski požar petrolejskih vrelcev

v Santa Fé Springs (Kalifornija), ki je uničil nad 40.000 ton petroleja in povzročil 170 milijonov dinarjev škode. Gasilci, oblečeni v azbestne uniforme, so mogli požar le lokalizirati, na kako gašenje požara samega pa seveda ni bilo mogoče niti misliti.

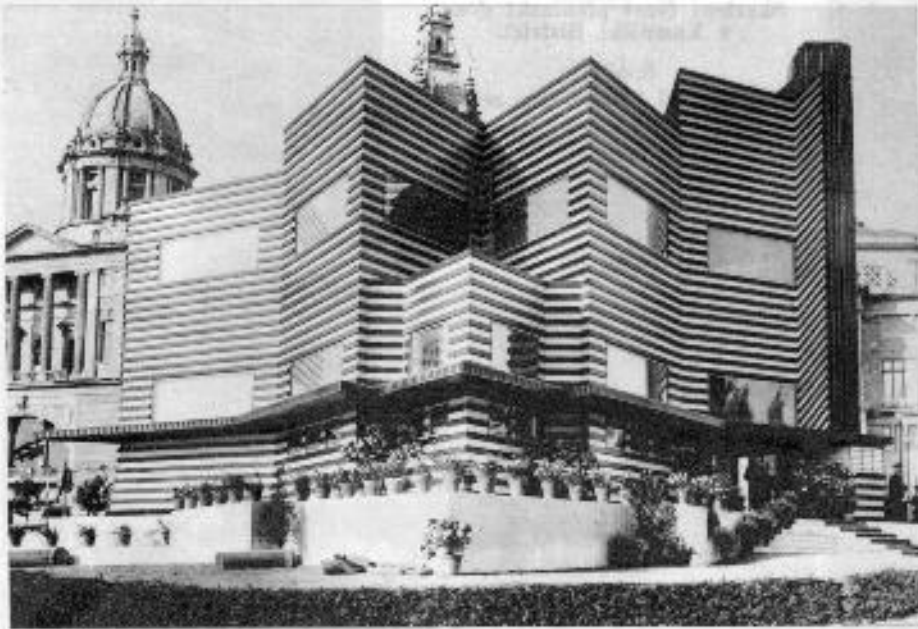
Včasih so bankovce in vrednostne papirje, ki so bili vzeti iz prometa, slovesno sežigali, sedaj pa opravljajo tudi uničevanje tega kar s stroji za razrezovanje. Slika nam kaže tako razrezovanje v berlinski upravi državnih dolgov.

Epilog srbsko-nemške borbe za Belgrad 1. 1915.

Pred kratkim so začeli izkopavati na obrežju Donave v Belgradu srbske in avstro-ogrske vojake (glej sliko zgoraj na desni), ki so padli v ljutih borbah za Belgrad septembra 1915. Počivali so v dveh velikih skupnih grobovih na obrežju, sedaj so jih pa prepeljali na belgrajsko vojno pokopališče. Slika zgoraj na levi nam kaže tedanjega majorja (sedaj polkovnika) Lj. A. Nedeljkoviča, ki je bil kot poveljnik II. bataljona 14. pešpolka II. poziva, poslednji branilec Belgrada in je vodil zadnje poulične borbe v mestu, dokler se ni na povelje umaknil z ostankom svojih čet k ostali armadi. G. Nedeljkovič je odlično sodeloval tudi pri zavzetju Celovca in Gosposvetskega polja ob priliki koroške ofenzive leta 1919, ter je vnet podpiratelj našega »Ilustriranega Slovenca«.

Jugoslavija na barcelonski mednarodni razstavi

Na veliki mednarodni razstavi v Barceloni, ki se je udeležujejo vse kulturne države sveta, je tudi naša država zastopana tako častno, kakor menda doslej še na nobeni razstavi v tujini. Za paviljon sam (glej sliko na levi), delo belgrajskega arhitekta D. Brašovana, vzbuja splošno pozornost in velja poleg nemškega za najlepšega vse razstave. Zgrajen je ves iz lesa, njegovo notranje ureditev je pa oskrbel zagrebški umetnik H. Krizman. Oficijelno je bil odprt sicer že 17. junija po našem zunanjem ministru Kumanudiju, ko se je ta vračal z madridskega zasedanja sveta Društva narodov, popolnoma dogotovljen je bil pa šele 26. junija in je priredil ta dan generalni komisar naše razstave, R. Steinmetz-Sorodolski, velik sprejem v paviljonu. Največje zanimanje vzbujajo na razstavi naše poljedelstvo, gozdarstvo in etnografija.

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

Na levi:

Kokol Hadrljan (Franc),

franciškan, rojen 1882 pri Sv. Barbari v Halozah, je profesor frančiškanske gimnazije in provincijalni defintor v Kamniku. Izdal je svojo disertacijo (v nemščini) o zgodovini frančiškanskega reda na Spodnjem Stajerskem za časa prosvetljenega absolutizma.

Na desni:

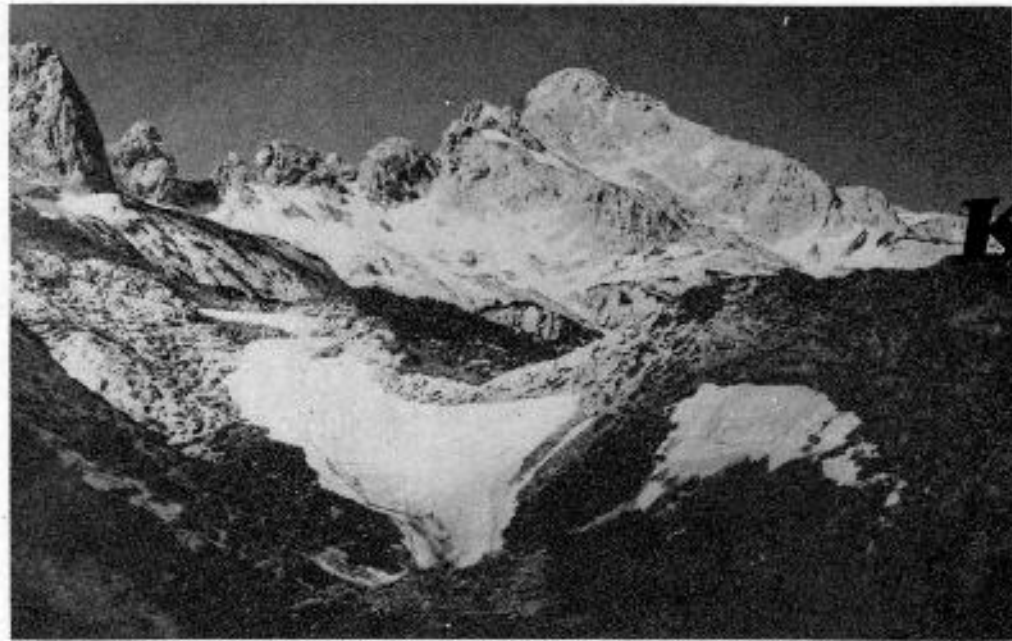
Kopač Jernej,

industrijalec, rojen 1861 v Breznici pri Zireh, je ustanovil v Gorici svojo svečarno, od l. 1915, jo pa ima v Ljubljani. Za časa svojega bivanja v Gorici se je jako aktivno udeleževal tamošnjega društvenega in narodnega življenja ter bil med ustanovitelji »Novoga časa« in »Kat. tiskovnega društva«.

Kamniške planine

Skerlep: Skarje in Ojstrica.
Na levi:
Kunaver: Slap v Predaslju
(Kamniška Bistrica).
Na desni:
Skerlep: Novi planinski dom
v Kamniški Bistrici.
Spodaj:
Skerlep: Pod Kamniškim sedlom.

Sv. Andrej v Ravnem z Ravensko
Kočno.

Na desni:
Kunaver: Koča na Kamniškem
sedlu.

Spodaj:
Skerlep: Grintovec in Skuta.

Skerlep: Češka koča za Kočno
nad Jezerskim.

Na desni:
Krašovec: Na Jezerskem vrhu.

Dobro, da nihče izmed tistih, ki dandanes z jezikom olepšujejo Ljubljano, ni imel takrat besede, ko je Bog postavil slovenski prestolnici v ozadje Kamniške planine. Kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, ako bi bili vsi ti jezikiavsarji lahko razložili Bogu svoje pomisleke. Zdi se mi, da bi bilo v tem slučaju ostalo naše severno ozadje prazno, kajti vsak stvaritelj se slednjič naveliča nerganja vsiljivih kritikastrov.

Lepi so pa ti stražniki, ki nas varujejo presilnih severnih vetrov, lepi v svojem sivem poletnem kroju, še lepši v zimskem hermelinu. To so res gore za ljubljanske turiste, ki se vozijo s sešimi vozovnicami in ki niso obdarjeni z abillco zemeljskih zakladov. Kajti za nekaj dinarjev jih vlak sicer počasi, a varno pripelje vprav v njih podnožje. V novejšem času, ko se lahko z avtobusom potegnesh v Štuhovico, ti ni treba niti pozirati prahu na vroči dolgočasni cesti ob neskončno dolgem zidu državne praharne. Šicer nekoliko dolg, zato pa lep in deloma tudi senčnat sprehod te pripelje potem v zeleno Kamniško Bistrico, kjer te sprejme v svoje gostoljubno okrilje novi od SPD postavljeni »Dom«. Vsak prijatelj narave najde tu, česar si želi. Prostrani gozdovi skrbe za tiste, ki ljubijo samotne senčnate sprehode. Kdor bi se rad ponašal s »pristno« indijansko poltjo, jo dobi tu v prav kratkem času. Kajti zelenih tal in solnce je tu na izobilje. Bistrica ima

med drugimi tudi v »zaloga« lepe enodnevné ture na različna sedla (Kokrško, Kamniško) in na planine, kakor n. pr. na Korošico, na Veliko planino itd.

Kar je Dom v Bistrici za kranjsko stran, to je Frischaufov dom na Okrešlju za štajersko. Tudi ta planinski kraj je pripraven za daljše bivanje in sicer ne samo za tiste, ki gore rajši od spodaje gledajo, marveč tudi za planince vseh vrst. Kajti gore, ki obkrožujejo lepo Okrešljevo planino, so skoraj vse enodnevné ture. In kako se po naporni turi potem prijetno počiva v udobni postelji — če je v hiši mir, katerega pa zelo velikokrat ni, zlasti takrat ne, kadar pridejo v planine krogarji, ki se hočejo izogniti — policijski urli. Žal, da hodi po planinah zljaj mnogo nevzgojenih ljudi, ki — milo rečeno — kalijo mir s popivanjem in razgrajanjem. Če bi dobili v planinah neoskrbovane kočé in samo skupna ležišča s slamo, bi taki »obisk« prav gotovo izostali.

Za naše štajerske sosedé pa Savinjske planine niso posebno pripravne, akoravno si jih laste. Najbližja postaja je Rečica na Paki v Savinjski dolini, pa še ta je jako daleč. Korošci imajo iz svoje Zelozne Kaplje precej bliže. Seveda, odkar se promet z avtobusi vedno bolj širi, se razdalje zelo krčijo in morda ni več daleč čas, ko bo Solčava za Savinjske planine to, kar je Mojstrana za Julijske. Logarjeva dolina bo postala potem druga Vrta.
J. M.

Skerlep: Krvavec s Kriške planine.

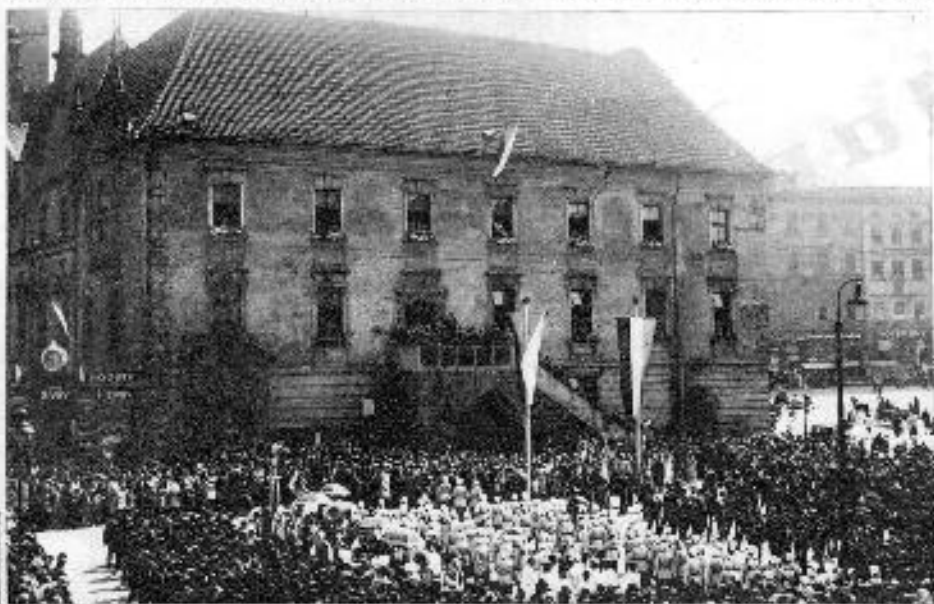

Na levi:
Skerlep: Mali rododendron.

S poti naših Orlov

Z velikih orlovskih prireditev koncem junija in v začetku julija smo prinesli že v dveh zadnjih številkah več slik, ostali Slovenec pa obširne popise vseh prireditev. Važen in pomemben za Orle pa ni bil le sam nastop v Pragi, temveč v prav veliki meri tudi pot v Prago in nazaj, kajti ob tej priliki so obiskali celo vrsto krajev, ki so sveti vsakemu Slovencu, zato objavljamo danes nekaj slik še s te poti.

Ob prihodu naših Orlov in Orlic v Olomouc:

Olomuški župan pozdravlja raz starodavni mestni magistrat slovenske goste, zbrane pred magistratom.

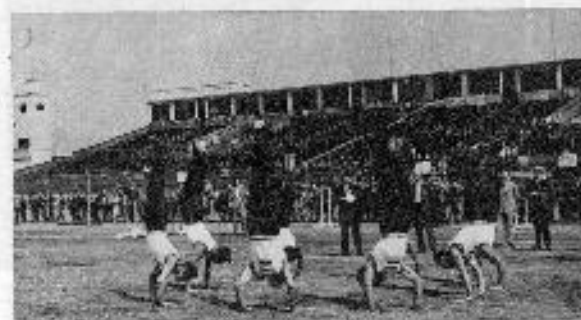
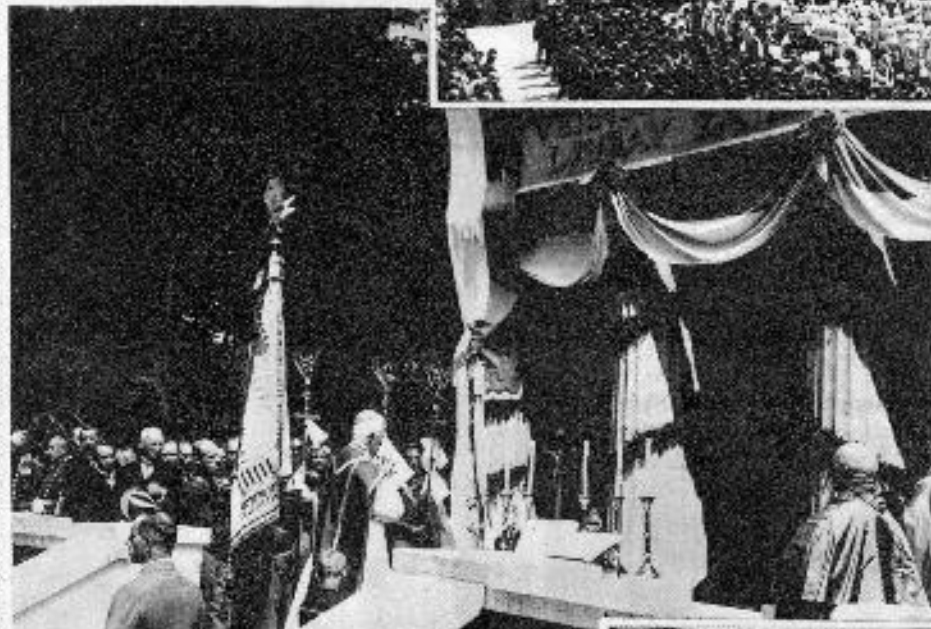
Na levi:

Pred mavzolejem jugoslovanskim vojakom v Olomucu:

Ljubljanski knezoškof bere pred mavzolejem zadušnico za padle in umrle slovenske vojake. Navzoči so bili vsi izletniki.

Spodaj:

Tekmovalna vrsta slovenskih Orlic, ki si je priborila pri praukih mednarodnih tekmah drugo mesto; druga od leve je sestra Pregljeva, ki je odnesla pri tekmi posameznice tretje mesto.

Naša orlovska vrsta izvaja pri mednarodnih tekmah 4. julija proste vaje.

Na levi:

Naši Orli na pokopališču v Judenburgu, kjer spi toliko slovenskih fantov in mož; navzoča duhovščina s knezoškofo na čelu opravlja žalne molitve.

Na desni:

Br. Jezeršek izvaja vajo na krogih ob priliki mednarodnih tekem dne 4. julija v Pragi.

Na desni:

Glasilo slovesnosti

so obhajali nedavno v Framu (na Ptajskem polju). Ob priliki prvega sv. obhajila šolske mladine so priredili tudi slovesno praznovanje jubileja prvega sv. obhajila odraslih faranov. K mizi Gospodovi so namreč pristopili ta dan tudi vsi oni, ki so prejeli prvo sv. obhajilo pred 10, 25, 50, 60 in 70 leti, eden je pa obhajal celo 80 letnico svojega prvega sv. obhajila. Slika nam kaže mladino z jubilarci, zbranimi okrog svojega g. župnika Viktorja Kragla.

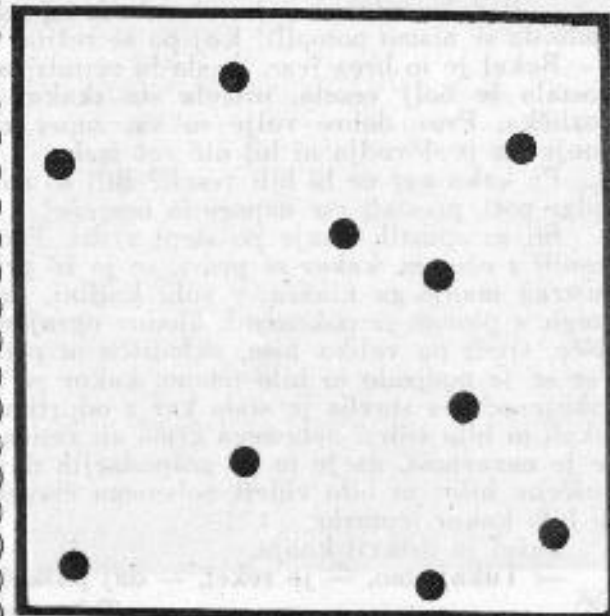
250 kg težkega in 3,5 m dolgega morskoga psa

so ulovili pred kratkim sami nedorasi mladeniči v zalivu Starigrad na Hvaru. Zapletel se jim je v ribiške mreže in ker so mislili, da je delfin, so se ga lotili in po dolgotrajnem boju in z največjo muko končno vendarle ukrotili in ubili to silno nevarno morasko zver.

Na levi:

S kolesom na orlovske svečanosti v Pragi

se je podal Rudolf Kovačič, član orlovskega odseka v Žireh, ter prevozil to dolgo pot v petih dnevih brez vsakega večjega defekta.

K današnji uganki: Razdeli z dvema ravnima črtama in krogom risbo na toliko polj, kolikor je pik, in sicer tako, da bo vsaka pika zase na enem polju. Krog se seveda lahko dotika robov slike.

Za pravilno rešitev razpisujemo sledeči nagradi: I. Prezelj; Mladi kemik, II. Gregorič: Poezije.

Opozarjamo pa seveda reševalce, da rešitve ni treba izrezati iz »Ilustriranega Slovenca«, ampak da za rešitev zadošča navaden s svinčnikom izdelan črtož brez posebne natančnosti. Važen pa je kupon, izrezan iz ostalega »Slovenca«, kateri mora biti priložen vsaki rešitvi. Prav tako opozarjamo reševalce, naj napišejo na kuvertu, v kateri pošljejo uganko uredništvu »Ilustriranega Slovenca«, z velikimi črkami: Uganka.

Rešitev ure v št. 26 »Ilustr. Slovenca« se glasi: »Bodimo pripravljani, ker ne vemo ne ure, ne dneva.« Začne se pri 12, gre na 7 in jemlje potem vedno po vsako sedmo črko. — Rešitev je prispelo 581. Izžrebana sta bila: I. Antonija Kosch, Zemun, II. Ludvik Kovačič, Idrija.

Iz zbirke »Marlborski portreti«:
mestni zdravnik dr. A. Waukmüller pri mesarskem poslu.

Če se deca igra,
mora biti tako oblečena, da ji strah
za obleko ne bo kvaril radosti.
Najboljše je močno blago, ki se da
prati, skrojiti v obliki over-all, to
je hlačice in gornji del skupaj;
lahko pa se seveda tudi deli in
napravi hlačice in gornji del vsak
zase. V tem slučaju je mišno, ako
je vsak del iz drugačnega blaga
(glej sličico!).

Modni kofiček

Poklic in moda

Kjer ni resnobe, ne more biti pravega umevanja za poklicne dolžnosti. Ženske po uradih naj bi imele vsaj nekoliko spoštovanja za pisarno, od katere žive, če že ne spoštujejo same sebe in strank, ki prihajajo k njim po uradnih poslih.

Vprav mučno je, če so ženske po uradih kričeče in napol oblečene. Obleka za poklic imej značaj priprostosti. Na sliki prva obleka za pisarno je iz tanke modne tkanine; gornji del v obliki žempra z ozkim pasom, krilo gladko. Porabna za urad je tudi temna svila, zlasti pa pletenine (plisirano krilo in žemperi).

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVII. poglavje.

A kaj je pomagalo, če se je Vedenej Savič še tako bal in se ohotavljal, saj niso mogli odriniti nazaj proti Usinskemu! Obmolknil je, se prekrižal in se pričel slačiti. Žužel je pokazal, kako je treba na sedlo privezati obleko in škornje, vrgel je gori stremeni, da ne bi tolkli po bokih, z levico je konja pograbil za čop in se z njim spustil po bregu navzdol. Tik ob vodi se je zopet ozrl:

— Na desni strani se oprimi konja! — je zaklical. — kril te bo, ne bo te voda odnesla!

Grigorij je drugi peljal svojega konja: za njim, kakor v mrzlici drhteč, je odkorakal Vedenej Savič: Nilka pa se je spuščal zadnji. Žužel je stopil do kolena v vodo; reka ga je takoj dvignila; zaman bi bilo plavati naravnost počez in Žužel je tako usmeril konja, da bi ga struja nesla poševno proti ovinku na levem bregu.

Tudi Grigorij je izgubil tla in splaval naprej.

— Zdrava Marija! Oče naš! — je neslišno zamrmral poslovodja. Takoj so se mu v glavi zamešale vse molitve. Ni videl ničesar več, ni razumel, niti ni občutil mrzle vode, samo trdno se je držal konjske grive. Zdaj mu je neka nevidna moč na mah izpodbila tla izpod nog, konjski bok se je natesno pri-maknil k njemu in oba sta bila sredi vrtinca.

Vedenej Savič je zatisnil oči. Odprl jih je šele takrat, ko je občutil, da zadeva z nogami ob dno: konj ga je že vlekel po plitvini. Poslovodja je konja

izpustil, se prikrevsal do srede proda, sedel in se začel križati.

— Tresk me ubij, če se bom še drugič tako vozil preko te vode! — je rekel.

Fanta sta bila vsa srečna.

— Lepo je bilo, Vedenej Savič! — je kričal Grigorij, medtem ko se je oblačil; voda ga je bila odnesla za spoznanje nižje kakor ostale. — Tako lepo smo se skopali, da se boljše pač ne bi mogli!

— Jaz se nisem niti ganil! — je odgovarjal Nilka, — prav gospodski sem se vozil, kur leže. Jaj, kako je to lepo! Ko da bi dirjal z najboljšo poštno trojko!

— Bedaka zelena! — je rekel Vedenej Savič: — malo da se nismo potopili! Kaj pa se režita!

Rekel je to brez jeze, ne da bi očital; fanta sta postala še bolj vesela, pričela sta skakati kakor kozlička. Prav dobre volje so vsi zopet zajahali konje: še poslovodja ni bil nič več mrk.

Pa kako naj ne bi bili veseli? Bili so na koncu dolge poti, prestali vse napore in nesreče!

Sli so spustili konje po stepi v dir. Preden so trenili z očesom, kakor se pravi, se je že prikazala onstran manjšega klanca, v suhi kotlini, pristava: dolgo, s plotom iz pokončnih hlodov ograjeno dvorišče, sredi pa velika hiša, skladišča in pritikline. Vse se je podiralo in bilo temno, kakor po požaru zakajeno. Ena stavba je stala kar z odprtimi vrati. Okoli ni bilo videti nobenega grma ali vrtiča; zdelo se je naravnost, da je to po gospodarjih davno zapuščen hiša; ni bilo videti nobenega človeka, vse je bilo kakor izumrlo.

Žužel je ustavil konja.

— Tukaj smo, — je rekel, — daj puško!

(Dalje prihodnjé.)